

KAT – Verein für kontrollierte alternative Tierhaltungsformen e.V.

KAT-handleiding Opfok

Gangbare opfok van jonge hennen en broederhanen
Biologische opfok van jonge hennen en broederhanen

Versie 2025.01

KAT – Verein für kontrollierte alternative Tierhaltungsformen e.V.

Versie 2025.01

(vervangt versie 2024.01)

Goedgekeurd per 3 december 2024

Status: geldig vanaf 1 maart 2025

KAT – Verein für kontrollierte alternative Tierhaltungsformen e.V.

Konrad-Zuse-Platz 5

53227 Bonn

Duitsland

Internet

www.kat.eu

www.was-steht-auf-dem-ei.de

Belangrijke informatie:

Deze handleiding is eigendom van KAT. De handleiding is auteursrechtelijk beschermd, het geheel of gedeeltelijk reproduceren is verboden. Schending van het auteursrecht wordt vervolgd.

Deze Nederlandse vertaling is een service van KAT aan haar Nederlandstalige leden. KAT is niet aansprakelijk voor fouten of ontbrekende informatie in de vertaling. In geval van afwijkingen tussen de originele Duitse tekst en deze vertaling prevaleert de Duitse tekst.

Genderinformatie: omwille van de leesbaarheid wordt in deze handleiding de mannelijke vorm gebruikt. Een term zoals bijvoorbeeld leghennenhouder heeft zowel betrekking op vrouwen, mannen als op non-binaire personen.

Inhoudsopgave

Teil I:	Inleiding	1
1	Algemeen	1
1.1	Toepassingsgebied	1
1.2	Algemene bedrijfsgegevens	1
2	Waarborg dat kuikens in het KAT-systeem niet worden gedood	1
2.1	Batchnummer bij broedbedrijven en opfokbedrijven	1
Teil II:	Eisenpakket	4
A	Algemene eisen aan de opfok van jonge hennen en broederhanen	4
1	Algemene toestand van het opfokbedrijf (stal en omgeving buiten de stallen)	4
1.1	Bouwkundige toestand stallen	4
1.2	Bouwkundige toestand voorzieningen	4
1.3	Veiligheid van gebouwen, toegangscontrole	4
1.4	Bezoekersregistratie	4
1.5	Sanitaire voorzieningen	4
2	Orde, reinheid en hygiëne	4
2.1	Orde en reinheid binnen en buiten de stallen	4
2.2	Opslag voeder	5
2.3	Persoonlijke hygiëne	5
3	Diergezondheid	5
3.1	Documentatiesysteem voor het beoordelen van koppels	5
3.2	Controle door dierenarts	6
3.3	Bedrijfshygiëne	6
4	Algemene eisen aan voorzieningen en huisvesting	7
4.1	Zitstokken	7
4.2	Lichtverhoudingen	8
4.3	Voeder- en drinkvoorzieningen	8
4.4	Afleidingsmateriaal/stofbaden	9
4.5	Stalklimaat	9
4.6	Schrikdraad	9
4.7	Noodstroomvoorziening	9
5	Koude scharrelruimte (wintergarten)	9
5.1	Eisen aan de koude scharrelruimte (wintergarten)	9
5.2	Uitloopopeningen	10
6	Interne controle	10
6.1	Registratie van bedrijfsgegevens	10
6.2	Opzetten en leeghalen van stallen	10

6.3	Informatieplicht KAT	11
6.4	Crisismanagement	11
6.5	Koppel-documentatie	11
6.6	Uitvoeren van analyses	11
6.7	Herkomst en leverancier van het voeder	12
7	Minimumslachtleeftijd/minimumslachtgewicht broederhanen	13
7.1	Minimumslachtleeftijd/minimumslachtgewicht broederhanen	13
8	Databank/plausibiliteitscontroles	13
8.1	Productregistraties in de databank	13
9	Uitzonderingsregeling	14
B	Speciale criteria – gangbare opfok	15
10	Speciale eisen aan voorzieningen en huisvesting voor jonge hennen en broederhanen	15
10.1	Bezettingsdichtheid	15
10.2	Bruikbare oppervlakte	15
10.3	Scharrelruimte	15
C	Speciale criteria – biologische opfok	16
11	Speciale eisen aan voorzieningen en huisvesting voor jonge hennen en broederhanen	16
11.1	Herkomst van de dieren	16
11.2	Bezettingsdichtheid	16
11.3	Bruikbare oppervlakte	16
11.4	Groepsgrootte/ruimtelijke scheiding van koppels	16
11.5	Scharrelruimte	17
12	Extra overdekt buitengedeelte	17
12.1	Eisen aan het extra overdekt buitengedeelte	17
12.2	Uitloopopeningen naar het extra overdekt buitengedeelte	17
13	Criteria vrije uitloop	17
13.1	Uitloopopeningen naar de vrije uitloop	17
13.2	Vrije uitloop	17
Teil III:	Bijlage	19
1	Definities	19
1.1	Verklaring van symbolen	19
1.2	Afkortingen	19
1.3	Verklaring begrippen	19
2	Van toepassing zijnde documenten	20

Overzicht van tabellen

Tab. 1: Batchnummer bij broedbedrijven	1
Tab. 2: Batchnummer bij opfokbedrijven	2
Tab. 3: Parameters drinkwateranalyse	12
Tab. 4: Verklaring begrippen	19

Teil I: Inleiding

1 Algemeen

1.1 Toepassingsgebied

Deze handleiding is ontwikkeld voor opfokbedrijven en is geldig voor alle opfokbedrijven die jonge hennen en broederhanen leveren aan KAT-legbedrijven en een deelnameovereenkomst afsluiten. Het bedrijf is zelf verantwoordelijk voor het naleven van de KAT-eisen en voor het compleet en correct documenteren van het eigen controlesysteem.

Het eisenprofiel voor het uitvoeren van de vereiste controles is contractueel vastgelegd. Basis hiervoor zijn de statuten van KAT en de deelnameovereenkomst, in combinatie met de eisen van het KAT-certificeringsprotocol.

Alle opfokbedrijven moeten voldoen aan de algemene eisen uit deel II, hoofdstuk A 1 t/m A 9. Daarnaast is op de gangbare opfok van jonge hennen en broederhanen hoofdstuk B 10 van toepassing en op de biologische opfok van jonge hennen en broederhanen hoofdstuk C 11 t/m C 13.

1.2 Algemene bedrijfsgegevens

Bedrijven melden zich zelf online aan voor deelname aan het systeem en stellen een bedrijfsbeschrijving op.

→ Online-aanmeldingstool <https://anmeldung.kat.eu>

 Documentatie (bedrijfsbeschrijving)

De basisgegevens worden in de KAT-databank opgeslagen. Iedere wijziging wordt onmiddellijk aan schema-eigenaar KAT doorgegeven.

2 Waarborg dat kuikens in het KAT-systeem niet worden gedood

Sinds 1 januari 2022 is het doden van kuikens in Duitsland bij wet verboden. Broedbedrijven buiten Duitsland, die na 1 januari 2022 hun vrouwelijke kuikens aan het KAT-systeem willen blijven leveren, moeten er vanaf deze datum aantoonbaar voor zorgen dat de mannelijke kuikens eveneens worden uitgebroed en in KAT-gecertificeerde opfokbedrijven worden opgefokt of dat ze vóór het uitkomen zijn geselecteerd met behulp van in-ovogelachtsbepaling.

Sinds 1 januari 2024 moet er in het KAT-systeem bij gebruik van in-ovogelachtsbepalingstechnieken ook voor worden gezorgd dat de incubatie van de mannelijke embryo's vóór de 13e incubatiedag is voltooid.

Om het doden van kuikens te voorkomen en de traceerbaarheid en toewijzing van koppels broederhanen aan de verkochte eieren binnen het KAT-systeem te garanderen, moeten zowel op het niveau van de broedbedrijven als op het niveau van de opfokbedrijven bij het registreren van koppels hanen in de KAT-databank batchnummers toegekend worden die eenduidig aangeven welke dieren deel uitmaken van de batch.

2.1 Batchnummer bij broedbedrijven en opfokbedrijven

Tab. 1: Batchnummer bij broedbedrijven

Omschrijving	Verklaring	Voorbeeld
KAT-nummer	Identificatienummer dat KAT heeft toegekend aan het broedbedrijf	DE/B-999
Datum van uitkomen	JJJJMMDD	20210711

Omschrijving	Verklaring	Voorbeeld
Hybrideras	Specificatie van het ras, aangegeven met een G en een doorlopend nummer (drie cijfers)	G000
Geslacht	Afkorting gebaseerd op de Engelse begrippen 'male' (mannelijk) en 'female' (vrouwelijk)	M of F
Productievorm	Specificatie of het broedsel afkomstig is uit biologische (0) of uit gangbare (2) productie	0 of 2
Toegepaste methode om het doden van kuikens te voorkomen	Geen methode toegepast = B100 Mannelijke kuikens zijn opgefokt = B200 Geslachtsbepalingsmethode = B300	B100 B200 B300
Doorlopend nummer	3-cijferig nummer voor het duidelijk identificeren van een batch	000
Spaties	Alle spaties zijn gekenmerkt met een underscore ('_').	_

Voorbeelden:

Batchnummer broedeieren: DE/B-999_20210118_G010_F_2_B300_000

Batchnummer biologische broedeieren: DE/B-999_20210118_G010_M_0_B200_000

Afkorting van de geslachtsbepalingsmethoden

B301	Respeggt
B302	Ella (in-ovo)
B303	Plantegg
B305	Genus Focus (Orbem)
B306	Cheggy Zoom

Informatie: Een actueel overzicht van geslachtsbepalingsmethoden en hybride soorten vindt u in het besloten gedeelte van de KAT-website (te vinden onder 'Dokumenten → procedures / VA-B-01'). In het KAT-systeem kunnen alle wettelijk toegestane geslachtsbepalingsmethoden worden toegepast.

Tab. 2: Batchnummer bij opfokbedrijven

Omschrijving	Verklaring	Voorbeeld
KAT-nummer	Identificatienummer dat KAT heeft toegekend aan het opfokbedrijf	DE/A-999
Stal	Bij het registreren van de koppels is het mogelijk om de stal te selecteren. De KAT-databank voegt bij het genereren van het batchnummer automatisch een meercijferige code toe als aanduiding van de stal.	1234
Compartiment	Bij het registreren van de koppels is het mogelijk om afzonderlijke compartimenten te selecteren. De KAT-	5678

Omschrijving	Verklaring	Voorbeeld
	databank voegt bij het genereren van het batchnummer automatisch een meercijferige code toe als naam van het compartiment.	
Datum van plaatsing in de stal	JJJJMMDD	20210711
Geslacht	Afkorting gebaseerd op de Engelse begrippen 'male' (mannelijk) en 'female' (vrouwelijk) Bij gemengde koppels	M of F G
Productievorm	Specificatie of het broedsel afkomstig is uit biologische (0) of uit gangbare (2) productie	0 of 2
Toegepaste methode om het doden van kuikens te voorkomen	Geen methode toegepast = A100 Mannelijke kuikens zijn opgefokt = A200 Geslachtsbepalingsmethode = A300 Gemengde methode = A400	A100 A200 A300 A400
Spaties	Alle spaties zijn gekenmerkt met een underscore ('_').	_

Voorbeelden

DE/A-666_1234_20210127_M_0_A100

DE/A-666_1234_5678_20210128_F_2_A200

Informatie: In geval van herhuisvesting (bijv. na kuikenopfok) wordt automatisch een nieuw batchnummer voor de opfok gegenereerd.

Teil II: Eisenpaket

A Algemene eisen aan de opfok van jonge hennen en broederhanen

1 Algemene toestand van het opfokbedrijf (stal en omgeving buiten de stallen)

1.1 Bouwkundige toestand stallen

Het stalgebouw, de deuren en poorten zijn in goede bouwkundige staat. Het gedeelte waar het in- en uitladen van de kuikens/jonge hennen/hanen plaatsvindt, heeft een dichte verharding (b.v. beton, klinkers o.i.d.) die gemakkelijk te reinigen en desinfecteren is.

1.2 Bouwkundige toestand voorzieningen

De voorzieningen zijn in een goede bouwkundige en functionerende toestand en zo ontworpen, geconstrueerd en afgewerkt dat de dieren zo min mogelijk risico op verwondingen lopen.

Voergoten en drinksystemen zijn zo geconstrueerd dat deze gemakkelijk gereinigd en gedesinfecteerd kunnen worden.

1.3 Veiligheid van gebouwen, toegangscontrole

De stallen zijn gecontroleerd toegankelijk. De buitendeuren en -poorten van de stallen zijn zo geconstrueerd, dat onbevoegden niet onbemerkt binnen kunnen dringen.

1.4 Bezoekersregistratie

Bezoekers en externe dienstverleners worden op het moment van toegang in een bezoekersregister geregistreerd. Dit register wordt ten minste een jaar bewaard en op verzoek overgelegd.

 Formulier FB-LB 14: Bezoekersregister

1.5 Sanitaire voorzieningen

Het opfokbedrijf beschikt over sanitaire voorzieningen, die zijn afgestemd op het aantal medewerkers.

2 Orde, reinheid en hygiëne

2.1 Orde en reinheid binnen en buiten de stallen

2.1.1 Op het gehele bedrijfsterrein worden afval, vuil, stofnesten, spinnenwebben of dode vliegen regelmatig of indien nodig verwijderd.

 Documentatie

2.1.2 Het opfokbedrijf maakt in zijn geheel een schone en opgeruimde indruk. Het bedrijfsterrein is in een onberispelijke, verzorgde en opgeruimde staat.

2.2 Opslag voeder

2.2.1 Voedersilo's en opslagbakken zijn schoon. Verontreiniging, in het bijzonder met chemische, fysikalische (b.v. glasscherven) en microbiële stoffen (b.v. schimmel), wordt te allen tijde voorkomen. Materiaal en verf van opslagbakken zijn gereinigd en geschikt voor voeder.

2.3 Persoonlijke hygiëne

2.3.1 Externe personen vormen een risico voor de hygiëne. Ze worden dan ook alleen toegelaten tot de stallen en voorzieningen als het strikt noodzakelijk is. Bij het betreden van de stallen zijn bedrijfskleding of wegwerpkleding verplicht. Personen van buiten het bedrijf mogen de stal of andere verblijfsruimten van de dieren alleen betreden na afspraak met de bedrijfsleider.

2.3.2 Een hygiënesluis is voor alle bedrijven verplicht. Afhankelijk van omgevingsfactoren moet de sluis daar worden gemaakt, waar hij het meest zinvol is met het oog op de gezondheid van de dieren en het bestrijden van ziekten en ongedierte, bijvoorbeeld bij de ingang van het stalcomplex. In de hygiënesluis worden de schoenen gewisseld.

Hygiënesluizen moeten voldoen aan de volgende eisen:

- Duidelijke scheiding van een zwart en een wit gedeelte: straatkleding wordt in het zwarte, stalkeuring in het witte gedeelte bewaard.
- Het zwarte en witte gedeelte worden door een houten bank of een muurtje van elkaar gescheiden. Het materiaal heeft een glad en afwasbaar oppervlak.
- De stal mag alleen door de hygiënesluis worden betreden en verlaten.

2.3.3 In elke stalvoorraumte of in de hygiënesluis zijn minimaal een wasbak met stromend water, een zeepdispenser en een dispenser voor papieren handdoeken geïnstalleerd. Voor en na het betreden van de stallen wast iedereen zijn handen. Verder is een desinfectiemiddel voorhanden om de handen na het wassen en drogen mee te desinfecteren.

2.3.4 Het bedrijf heeft passende hygiënevoorschriften opgesteld. Deze zijn aangebracht op een goed zichtbare plaats en bij alle medewerkers bekend.

3 Diergezondheid

Conform het Tierschutzgesetz § 11 (Duitse dierenbeschermingswet) moeten veehouders, die dieren houden voor winstgevendende doeleinden, door middel van interne controles garanderen dat aan de eisen van § 2 wordt voldaan. In het bijzonder moeten ze met het oog op het voldoen aan de eisen van § 2 passende diergerelateerde kenmerken (indicatoren met betrekking tot dierenwelzijn) verzamelen en evalueren.

 Duitse dierenbeschermingswet actuele versie

3.1 Documentatiesysteem voor het beoordelen van koppels

3.1.1 Voor het beoordelen van koppels beschikt het bedrijf over een passend controlesysteem, dat gebaseerd is op diergerelateerde kenmerken. Op basis van dit systeem worden er, bij duidelijke problemen binnen een koppel, maatregelen genomen en gedocumenteerd. Het systeem omvat ten minste een controle en documentatie van de ontwikkeling van het gewicht en een verencontrole.

 Procedure VA-JA 1: Gewichtsonwikkeling bij de opfok

 Formulier FB-JA 3: Toestand koppel

Informatie: Sinds 1 januari 2022 is het mogelijk om het KAT-tool voor de leghennenhouderij (jonge hennen en broederhanen) voor het beoordelen van koppels toe te passen of een inhoudelijk vergelijkbare tool (M-tool, KTBL).

Meer informatie op de KAT-website/Login voor deelnemers KAT-systeem/Beoordeling dierenwelzijn (Tierwohlbonitiering)

 Formulier FB-JA-03: Toestand koppel/diergezondheid opfok

 KAT-tool

3.1.2 Ten minste 2x per dag worden dieren en voorzieningen gecontroleerd en de bevindingen gedocumenteerd. Daarbij worden in ieder geval datum, tijdstip en bijzonderheden vastgelegd.

3.1.3 Alle bedrijfsmedewerkers die met dieren in contact komen, worden ten minste 1x per jaar intern geschoold. Deze scholing kan plaatsvinden door de bedrijfsleider, voor zover deze ter zake kundig is.

3.2 Controle door dierenarts

3.2.1 Er is een overeenkomst gesloten met een dierenarts voor controle van koppels. De dierenarts wordt door het bedrijf gekozen.

3.2.2 Het bedrijf beschikt over een vaccinatieschema met in ieder geval alle wettelijke vaccinaties. Dit schema wordt opgesteld door het bedrijf en de behandelend dierenarts.

 Documentatie vaccinatieschema

3.2.3 Alle vaccinaties worden overeenkomstig het vaccinatieschema uitgevoerd en gedocumenteerd, waaronder ten minste het tijdstip van vaccinatie en de naam van het vaccin.

3.2.4 Bij toediening van geneesmiddelen worden ten minste de volgende gegevens gedocumenteerd:

- naam en toegediende hoeveelheid van het medicijn
- batchnummer van het medicijn
- datum van toediening
- evt. wachttijd in dagen
- naam van de persoon die het geneesmiddel heeft toegediend
- nummer van het afgiftebewijs van de dierenarts

 Documentatie

3.2.5 Uit documentatie blijkt welke vaccinaties bij de betreffende vestiging van de broederij reeds zijn toegediend.

3.3 Bedrijfshygiëne

3.3.1 Ongediertebestrijding

Het voorkomen en bestrijden van ongedierte (ratten, muizen, insecten, etc.) in pluimveestallen is van groot belang. Alle stallen en productie-inrichtingen moeten worden beschermd tegen het binnendringen van en het verontreinigen door huisdieren, andere nutsdieren en vogels om de insleep en overdracht van ziektekiemen zo veel mogelijk te voorkomen.

3.3.1.1 Het bedrijf heeft een systeem voor het voorkomen en bestrijden van ongedierte, basierend op het soort ongedierte en de mate van besmetting.

3.3.1.2 De ongediertebestrijding kan door de bedrijfsmedewerkers zelf geworden uitgevoerd, indien de bedrijfsleider beschikt over een bewijs van vakbekwaamheid en wordt voldaan aan de eisen aan de documentatie (→ 3.3.1.3). Voor landbouwbedrijven is het toereikend om te beschikken over een vakbekwaamheidsbewijs Gewasbescherming conform de Pflanzenschutz-Sachkunde-VO (Duitse verordening betreffende gewasbeschermingsmiddelen).

Ook externe dienstverleners moeten voldoen aan de eisen aan de documentatie (→ 3.3.1.3).

3.3.1.3 Minimumeisen aan de documentatie zijn:

- Plattegrond met lokazen/genummerde detectoren
- Overzicht van alle gebruikte biociden

- Veiligheidsbladen van alle gebruikte biociden
- Vastgelegde controle-intervallen (voor giftige lokazen minimaal een keer per maand)
- Documentatie over de controle van de besmettingsgraad (trendanalyses)

 Documentatie

3.3.2 Reiniging en desinfectie

3.3.2.1 **[K.O.]** Na afvoer van een koppel worden stal en voedersilo's compleet gereinigd. Alle voorzieningen waarmee de dieren in contact zijn geweest, worden gereinigd en ontsmet. Dit omvat ook het desinfecteren van de drinklijnen. De reiniging en ontsmetting worden gedocumenteerd.

 Documentatie

3.3.2.2 Het desinfecteren gebeurt uitsluitend met middelen die in de KAT-databank zijn opgenomen. Biologische houderijen mogen uitsluitend ontsmettingsmiddelen gebruiken die staan op de lijst met productiemiddelen voor de biologische landbouw in Duitsland. Voor alle gebruikte desinfecterende middelen zijn certificaten en bedrijfsinstructies voorhanden.

 Lijst met productiemiddelen voor de biologische landbouw in Duitsland (uitgegeven door het onderzoeksinstituut voor biologische landbouw FIBL)

 Documentatie

3.3.2.3 Bij elke opzet worden naam en producent van de gebruikte desinfecterende middel in de KAT-databank geregistreerd.

3.3.2.4 Het bedrijf heeft een systeem waaruit blijkt dat de uitgevoerde reinigings- en ontsmettingsmaatregelen effectief waren.

Opmerking: Een mogelijke procedure is beschreven in procedure VA-LB 3. Binnen 24 maanden moet bij ten minste één stal de effectiviteit van de reinigings- en ontsmettingsmaatregelen worden gecontroleerd alvorens nieuwe dieren worden opgezet.

 Formulier FB-LB-07: Documentatie reiniging en desinfectie

 Procedure VA-LB-03: Controle van de desinfectie

 Documentatie

3.3.2.5 Wanneer een stalgebouw is ingedeeld in verschillende afdelingen, is de opzet van koppels van verschillende leeftijden alleen toegestaan als het lege deel van de stal kan worden gereinigd en gedesinfecteerd zonder daarbij de dieren in de andere afdelingen te storen of te schaden.

3.3.3 Opslag uitwerpselen

3.3.3.1 De tussenopslag van uitwerpselen bevindt zich in een apart gedeelte, dat voor de dieren niet toegankelijk is. Uitgezonderd hiervan zijn de uitwerpselen in het strooisel.

3.3.4 Opslag dode dieren

3.3.4.1 Dode dieren worden zo snel mogelijk (dagelijks) uit de stal verwijderd. Kadavers worden in gekoelde kadaverboxen op een aparte locatie opgeslagen, gescheiden van ander afval en beschermd tegen weersinvloeden. De kadaveropslag mag niet toegankelijk zijn voor onbevoegden.

4 **Algemene eisen aan voorzieningen en huisvesting**

4.1 **Zitstokken**

Zitstokken bieden voldoende steun om op te zitten en mogen de voetzolen niet beschadigen. Zitstokken/zitniveaus zijn geplaatst op minimaal 17 cm van de wand en met een horizontale asafstand van minimaal 25 cm. Boven zitstokken/zitniveaus die aangevloegen worden, is ten minste 40 cm vrije hoogte beschikbaar. Boven

zitstokken/zitniveaus die 'beklommen' worden, is ten minste 20 cm vrije hoogte beschikbaar.

- 4.1.1 Vanaf de 1e levensdag beschikken de dieren over zitstokken. Ten minste een derde van deze stokken is verhoogd aangebracht.
- 4.1.2 Er wordt voor gezorgd dat de zitstoklengte niet minder is dan 10 cm per dier vanaf de 50e levensdag. Alleen in de conventionele opfok van broederhanen is 6 cm per dier voldoende vanaf de 35e levensdag. 40% van de vereiste totale lengte van de zitstokken kan worden gerealiseerd met verhoogde zitniveaus van ten minste 100 cm² per dier.

Opmerking: Dubbel gebruik van het verhoogde zitniveau als zitstok en bruikbare oppervlakte is uitgesloten. Bij opfok van jonge hennen en broederhanen samen geldt voor het gehele koppel 10 cm per dier.

4.2 Lichtverhoudingen

- 4.2.1 De inval van **natuurlijk daglicht** is verplicht. De lichtopeningen in de stal komen overeen met ten minste 3 % van de bruikbare stalvloeroppervlakte.
- 4.2.2 De daglichtopeningen zorgen voor een gelijkmatige lichtverdeling.
- 4.2.3 Bij **kunstmatige verlichting** wordt gezorgd voor een gelijkmatige verlichting van het activiteitengedeelte van de stal.
- 4.2.4 Een permanente verduistering van de lichtopeningen (b.v. door verf of gekleurde folie) of gebruik van monochromatisch licht is alleen toegestaan in uitzonderingsgevallen met (schriftelijke) **veterinaire verklaring**.

 Veterinaire verklaring

- 4.2.5 Vanaf de 15e levensdag van de dieren bedraagt de lichtperiode ten minste 8 uur per dag. Er is een ononderbroken duisternisperiode van ten minste 8 uur per dag. Voorafgaand aan de duisternisperiode wordt een periode van halfduister in acht genomen. Het lichtschema wordt gedocumenteerd.

 Documentatie lichtschema

4.3 Voeder- en drinkvoorzieningen

De voeder- en drinkvoorzieningen zijn zo geplaatst dat alle dieren steeds toegang tot voer en water van onberispelijke kwaliteit hebben en dat mogelijke vervuiling van water of voer tot een minimum is beperkt.

4.3.1 Voedervoorzieningen

- 4.3.1.1 Bij langwerpige voerbakken bedraagt voor jonge hennen en broederhanen vanaf de 50e levensdag de lengte van de voor dieren toegankelijke kant ten minste 4,5 cm per dier en bij ronde voerbakken ten minste 3 cm per dier.

Op voorwaarde dat er ad libitum wordt gevoederd, kan bij het gebruik van ronde voerbakken de lengte van de toegankelijke kant worden teruggebracht **tot 2 cm per dier**. Dit wordt duidelijk gedocumenteerd.

Opmerking: Ongeacht de voermethode geldt een lengte van de toegankelijke kant van 3 cm per dier voor het hele koppel bij gebruik van ronde voerbakken als jonge hennen en broederhanen samen worden gehouden.

4.3.2 Drinkvoorzieningen

- 4.3.2.1 Bij watervoorzieningen via nippels of bekertjes is vanaf de 50e levensdag per 15 dieren ten minste één voorziening beschikbaar. Bij ronde drinkbakken bedraagt de lengte van de voor dieren toegankelijke kant ten minste 1 cm per dier.
- 4.3.2.2 De drinkvoorzieningen zijn aangebracht op een voor de dieren bereikbare hoogte.

4.4 Afleidingsmateriaal/stofbaden

Behalve over strooisel beschikken de dieren ook over ander speel- en afleidingsmateriaal. Om de gezondheid van de dieren niet te schaden, is het belangrijk dat dit materiaal in hygiënisch onberispelijke staat is.

- 4.4.1 Vanaf de 1e levensdag beschikken de dieren voortdurend over afleidingsmateriaal en zo vroeg mogelijk over de mogelijkheid om te stofbaden.

Opmerking: Voer dat op kuikenpapier is gestrooid en kuikenpapier zelf is acceptabel als afleidingsmateriaal, evenals balen hooi of stro, luzerne, pikstenen etc.

- 4.4.2 Het gebruikte afleidingsmateriaal en de hoeveelheid zijn gedocumenteerd.

4.5 Stalklimaat

- 4.5.1 Het klimaat in de stal is aangepast aan de gezondheid, de bezettingsdichtheid en de leeftijd van de dieren (ventilatiesysteem, omgevingstemperatuur).

4.6 Schrikdraad

- 4.6.1 **[K.O.]** De dieren mogen nergens direct worden blootgesteld aan stroom.

- 4.6.2 Daarnaast mogen er in de verblijfsruimte van de dieren geen andere voorzieningen aanwezig zijn, die gemakkelijk aan een stroombron kunnen worden aangesloten en als schrikdraad kunnen fungeren. Wanneer schrikdraad ter afschrikking wordt gebruikt op voer- en drinksystemen, mogen voor de bevestiging geen isolatoren worden gebruikt.

4.7 Noodstroomvoorziening

- 4.7.1 Het bedrijf beschikt over een noodstroomvoorziening die de verzorging van de dieren bij stroomuitval garandeert.

Het noodaggregaat wordt regelmatig (ten minste elk half jaar) getest. Deze functietests worden gedocumenteerd.

 Documentatie

Opmerking: In plaats van een noodaggregaat zijn ook alternatieve noodstroomvoorzieningen acceptabel die de verzorging van de dieren garanderen.

5 Koude scharrelruimte (wintergarten)

In de gangbare en biologische opfok is een koude scharrelruimte (wintergarten) niet verplicht. Wanneer een koude scharrelruimte (wintergarten) voorhanden is, kan deze alleen worden gerekend tot de bruikbare oppervlakte als volledig wordt voldaan aan de eisen van hoofdstuk 5.1.

5.1 Eisen aan de koude scharrelruimte (wintergarten)

- 5.1.1 Het bedrijf beschikt over een koude scharrelruimte waarvan het oppervlak gebaseerd is op de bezettingsdichtheid. Dat wil zeggen dat er voor de gangbare opfok een koude scharrelruimte van ten minste 1 m² voor 72 dieren en voor de biologische opfok van te minste 1 m² voor 60 dieren beschikbaar is.

- 5.1.2 De koude scharrelruimte (wintergarten) is ten minste 2 m hoog en voorzien van windbreekgaas met een zodanige perforatiegraad dat licht en ventilatie gewaarborgd zijn. Het windbreekgaas beslaat ten minste 70 % van de hoogte van de buitenmuur van de koude scharrelruimte (dus minimaal 1,40 m). In plaats van windbreekgaas zijn ook alternatieve voorzieningen met dezelfde eigenschappen toegestaan. Het klimaat in de koude scharrelruimte is onafhankelijk van de klimaatregeling in de stal. Hij is overdekt en door een vaste muur afgescheiden van de rest van de stal, en zo geconstrueerd dat wilde vogels niet kunnen binnendringen.
- 5.1.3 De dieren kunnen over de koude scharrelruimte (wintergarten) beschikken vanaf de dag waarop deze nodig is om de bezettingsdichtheid te handhaven.
- 5.1.4 De dieren kunnen in ieder geval gedurende de gehele lichtperiode in de koude scharrelruimte (wintergarten) terecht. De tijdstippen waarop de dieren tijdens de lichtperiode naar buiten kunnen zijn gedocumenteerd.

 Documentatie

5.2 Uitloopopeningen

- 5.2.1 **[K.O.]** De uitloopopeningen naar de koude scharrelruimte zijn ten minste 35 cm hoog en 40 cm breed, gelijkvloers, gelijkmatig over de gehele buitenwand verdeeld en niet boven elkaar aangebracht.
- 5.2.2 **[K.O.]** Voor de toegang naar de koude scharrelruimte hebben de uitloopopeningen in de gangbare opfok een lengte van 1 m per 1.000 dieren en in de biologische opfok een lengte van ten minste 2 m per 100 m² minimumstaloppervlakte.

6 Interne controle

6.1 Registratie van bedrijfsgegevens

- 6.1.1 Elk opfokbedrijf beschikt over een bedrijfsbeschrijving.

 Formulier FB-A-01: Bedrijfsbeschrijving

6.2 Opzetten en leeghalen van stallen

Bij het opzetten en leeghalen van stallen moeten de richtlijnen uit §1 van de Duitse dierenbeschermingswet worden nageleefd. Tijdens het leeghalen van de stal moet het licht worden gedempt of de stal worden verduisterd om minder stress bij de dieren te veroorzaken; bij het openen en sluiten van de deuren moet eveneens rekening met de lichtinval worden gehouden.

6.2.1 Algemene eisen aan het opzetten en leeghalen van stallen

- 6.2.1.1 Er zijn bewijzen (pakbonnen en/of facturen van broedbedrijven/kuikenopfokbedrijven) aanwezig over de opzetdatum en het exacte aantal kuikens bij levering.

 Documentatie

- 6.2.1.2 **[K.O.]** In alle stallen die vallen onder het KAT-systeem zijn de snavels van de dieren onbehandeld.

Opmerking: De auditor zal dit tijdens de audit in alle KAT-stallen controleren en zijn bevindingen in het auditrapport opnemen.

- 6.2.1.3 De pakbonnen en facturen bevatten bij levering aan een KAT-legbedrijf minimaal de volgende gegevens:

- KAT-nr. (locatie opfokbedrijf)
- Opfok-batchnummer(s)
- Aantal dieren per opfok-batchnummer
- Leeftijd van de dieren in weken en dagen
- Totaal aantal geleverde dieren

6.2.2 Speciale eisen aan het gelijktijdig opzetten van KAT-koppels en niet-KAT-koppels in dezelfde stal

6.2.2.1 Bij het gelijktijdig opzetten van KAT-koppels en niet-KAT-koppels in dezelfde stal wordt gegarandeerd dat de koppels zijn gehuisvest in fysiek gescheiden compartimenten, dat vermenging uitgesloten is en dat in de gehele stal wordt voldaan aan de criteria uit de actuele KAT-handleiding Opfok.

6.2.2.2 Verder wordt gegarandeerd dat een KAT-koppel niet gelijktijdig in dezelfde stal wordt opgezet met een koppel dieren met behandelde snavels.

6.3 Informatieplicht KAT

6.3.1 **[K.O.]** Alle voorvallen waarvoor een aangifteplicht bestaat, moeten gelijktijdig worden gemeld bij de bevoegde autoriteiten en het KAT-secretariaat.

 Documentatie

6.4 Crisismanagement

6.4.1 Voor crisissituaties is een crisisplan voorhanden waarin de bevoegdheden duidelijk zijn geregeld, inclusief de namen en telefoonnummers van alle belangrijke contactpersonen (b.v. dierenarts, Gezondheidsdienst voor dieren, leveranciers, afnemers, KAT).

Informatie: In de Handleiding Crisismanagement voor KAT-leden zijn de belangrijkste informatie over crisissituaties en aanbevelingen voor acties opgenomen.

 Formulier FB-A-02: Crisisplan/lijst contactpersonen; Handleiding Crisismanagement voor KAT-leden

6.5 Koppel-documentatie

6.5.1 Het bedrijf documenteert dagelijks per stal het actuele **aantal dieren**. Ten minste een keer per week wordt het **sterftepercentage** (in %) cumulatief berekend.

 Documentatie

6.5.2 Er is een registratiesysteem voor het **voer- en waterverbruik** per dier en voor de **temperatuur** in de stal. Dit wordt dagelijks gedocumenteerd.

 Documentatie

6.5.3 Ten minste eens in de 4 weken wordt het **gemiddelde gewicht van de dieren** berekend. Er is een gestandaardiseerd schema voor het wegen van de dieren of een automatisch dierweegsysteem geïnstalleerd dat vergelijkbare resultaten garandeert.

 Documentatie

6.6 Uitvoeren van analyses

6.6.1 Analyses die bij de levering van eendagskuikens moeten worden uitgevoerd:

- een monster van meconium genomen van ten minste 300 eendagskuikens uit ten minste drie verschillende transportcontainers

OF

- verzameling van 10 g kuikenpapier met fecale besmetting uit 25 verschillende kuikencontainers voor analyse op salmonella.

Opmerking: De analyses kunnen worden uitgevoerd door zowel broedbedrijf als opfokbedrijf.

6.6.2 Analyses die vóór de overdracht aan het legbedrijf moeten worden uitgevoerd:

- een salmonella-onderzoek (overschoenen) ten minste 14 dagen voordat het koppel naar het legbedrijf wordt gebracht.

6.6.3 Een keer per locatie en legperiode wordt het drinkwater microbiologisch onderzocht door een geaccrediteerd laboratorium. De monsters worden bij de drinkvoorziening in de stal genomen.

De volgende parameters worden geanalyseerd (zie volgende tabel):

Tab. 3: Parameters drinkwateranalyse

Parameter	Eenheid/basis	Onbedenklijk
E.coli	in 1 ml	< 1 kve
Colibacteriën	in 1 ml	< 1 kve
Totaal aantal aerobe kiemen bij 20 °C	in 1 ml	< 10.000 kve
Totaal aantal aerobe kiemen bij 37 °C	in 1 ml	< 1.000 kve

Bron: Duits ministerie van Voedsel, Landbouw en Consumentenbescherming, 'Hygiënische kwaliteit van drinkwater', juli 2019

 Documentatie drinkwateranalyse

6.7 Herkomst en leverancier van het voeder

6.7.1 Voederleverancier

6.7.1.1 **[K.O.]** Het voeder wordt uitsluitend gekocht bij door KAT geaccrediteerde diervoederleveranciers.

6.7.1.2 Het voeder bevat ten minste 4 % ruwe vezels. Om de spijsvertering te bevorderen, krijgen de dieren, indien nodig, ook voederadditieven als maagsteentjes of andere materialen.

 Documentatie/analyse

6.7.2 Zelfmengers/gebruikers van eigen graan

Zelfmengers zijn bedrijven, die op de eigen bedrijfslocatie jaarlijks maximaal 5000 ton mengvoeder (volledig diervoeder voor leghennen) produceren voor eigen gebruik. Gebruikers van eigen graan zijn bedrijven die mengvoeder produceren op basis van een aanvullend diervoeder (geproduceerd door een mengvoederfabrikant) en graan (van eigen teelt of bijgekocht). De verantwoordelijkheid voor de gebruikte grondstoffen en de correcte productie van het mengvoeder ligt bij de landbouwer.

6.7.2.1 De grondstoffen worden bij levering ten minste een keer sensorisch gecontroleerd voordat ze worden opgeslagen. Alle uitgevoerde controles en genomen maatregelen worden gedocumenteerd.

 Documentatie

6.7.2.2 De grondstoffen worden op het bedrijf volgens de voorschriften opgeslagen. Een negatieve beïnvloeding en contaminatie van de grondstoffen tijdens de opslag is uitgesloten.

6.7.2.3 **[K.O.]** Van elke grondstofbatch (incl. aanvullende diervoeders), die wordt gebruikt voor het maken van diervoeder, worden monsters genomen. Dit geldt zowel voor gekochte als voor zelf geproduceerde grondstoffen. Deze monsters worden ten minste 6 maanden bewaard.

 Documentatie

6.7.2.4 Van alle bijgekochte voedercomponenten zijn documenten voorhanden met daarop in ieder geval de naam van het product, de hoeveelheid en de verkoper.

 Documentatie

- 6.7.2.5 **[K.O.]** Alle voor de voederproductie gebruikte grondstoffen en additieven worden geregistreerd in de KAT-databank.
 Procedure VA-LB 05: Databankhandleiding voor legbedrijven/opfokbedrijven en zelfmengers
- 6.7.2.6 **[K.O.]** Gebruikte aanvullende diervoeders mogen uitsluitend afkomstig zijn van een door KAT geaccrediteerde diervoederproducent.
- 6.7.2.7 **[K.O.]** Zelfmengers baseren de recepturen voor mengvoeder op rantsoenberekeningen die door gekwalificeerde personen/bedrijven zijn opgesteld. Bij de productie van mengvoeder op basis van aanvullende diervoeders wordt plausibel gewaarborgd dat de productie uitsluitend plaatsvindt volgens de menginstructies.
 Documentatie
- 6.7.2.8 Het voeder bevat ten minste 4 % ruwe vezels. Om de spijsvertering te bevorderen, krijgen de dieren, indien nodig, ook voederadditieven als maagsteentjes of andere materialen.
 Documentatie/analyse
- 6.7.2.9 De productie van het mengvoeder is plausibel gedocumenteerd. Bij zelfmengers en gebruikers van mobiele maal- en menginstallaties moeten aanvullend voor elke batch mengprotocollen aanwezig zijn conform het formulier 'Mengprotocol voor mobiele maal- en menginstallaties'.
 Formulier FB-LB-13: Mengprotocol voor mobiele maal- en menginstallaties

7 Minimumslachtleeftijd/minimumslachtgewicht broederhanen

7.1 Minimumslachtleeftijd/minimumslachtgewicht broederhanen

- 7.1.1 De minimumslachtleeftijd is 70 dagen en een gemiddeld minimumgewicht van 1300 g wordt bereikt op het moment van leeghalen, ongeacht de genetica.
- 7.1.2 Het gemiddelde gewicht van het koppel bij leeghalen van de stal wordt gedocumenteerd op de opfoklocatie.
- 7.1.3 Op de opfoklocatie is voor ieder leeghalen een slachtprotocol beschikbaar met gewichtsgegevens en duidelijke verwijzing naar het verwijderde koppel.

8 Databank/plausibiliteitscontroles

In de KAT-databank worden behalve alle bedrijfs- en stalgegevens ook alle procesfasen gedocumenteerd.

8.1 Productregistraties in de databank

- 8.1.1 **[K.O.]** Het opzetten van stallen met KAT-opfokkoppels wordt per stal/compartiment in de KAT-databank geregistreerd. De gegevens worden uiterlijk 21 dagen na de opzet in de KAT-databank geregistreerd.
- 8.1.2 De in een stal fysiek aanwezige compartimenten komen overeen met de in de databank virtueel aangelegde compartimenten voor deze stal.

Opmerking: Een fysiek compartiment is niet vereist als de koppels gescheiden kunnen worden op basis van verschillende kleuren veren (bruin/wit).
- 8.1.3 **[K.O.]** Het leeghalen van stallen met KAT-opfokkoppels wordt per stal/compartiment in de KAT-databank geregistreerd. De gegevens worden uiterlijk 21 dagen na het leeghalen van de stal in de KAT-databank geregistreerd.

- 8.1.4 Alle KAT-jongehennenkoppels op de vestiging staan in de KAT-databank en zijn daar geregistreerd als KAT-koppels.
- 8.1.5 **[K.O.] Bovendien** registreert het bedrijf bij het leeghalen van stallen van broederhaankoppels het gemiddelde gewicht en het cumulatieve sterftecijfer van het desbetreffende koppel vanaf de opzet tot het leeghalen in de databank.
- 8.1.6 De vereiste gegevens voor leveringen van bijgekocht of zelf geproduceerd volledig diervoeder worden voor alle koppels vanaf opzet tot het leeghalen van de stal volledig geregistreerd in de KAT-databank. Voederleveranties worden uiterlijk 4 weken na leveringsdatum geregistreerd.

9 Uitzonderingsregeling

Er bestaat een uitzonderingsregeling voor bedrijven die voor juli 2020 een bouwvergunning hebben aangevraagd. De duur van de overgangsperiode wordt vastgesteld op basis van een beoordeling per individueel geval. De uitzonderingsregeling komt te vervallen, wanneer een bedrijf voor afloop van de uitzonderingsregeling is begonnen met het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden (b.v. het installeren van een nieuwe opfok-volière) of wanneer de voor het desbetreffende bedrijf vastgestelde overgangsperiode is verstreken.

Van toepassing zijn de volgende overgangsperiodes met een algemene startdatum vanaf 1 juli 2020 voor de gangbare opfok van jonge hennen en vanaf 1 januari 2021 voor de gangbare opfok van broederhanen:

- Overgangsperiode voor bestaande gebouwen: maximaal 15 jaar;
- Overgangsperiode bij voorzieningen en systemen: maximaal 10 jaar.

Daarnaast worden voor de biologische opfok de in de Uitvoeringsverordening (EU) 2020/464 art. 26 geldende overgangsregelingen geaccepteerd.

Er bestaat geen uitzonderingsregeling voor bedrijven die de bouwvergunning hebben aangevraagd na het inkrachtreden van deze Handleiding. Voor deze bedrijven gelden per direct de maximale bezettingsdichtheid van 18 dieren per m² en alle andere eisen uit deze Handleiding.

In alle opfokstallen moeten sinds 1 januari 2022 zitstokken aanwezig zijn die voldoen aan de eisen uit de KAT-handleiding Opfok. Er bestaat geen uitzonderingsregeling voor bestaande stallen waar andere diersoorten worden gehouden en die ook worden gebruikt voor het opfokken van broederhanen. Dit geldt ook voor stallen waar jonge hennen worden opgefokt, voor zover sprake is van stallen met een halve volière of scharrelopfok. Alleen bij volières kan de hierboven genoemde overgangstijd worden toegestaan.

B Speciale criteria – gangbare opfok

10 Speciale eisen aan voorzieningen en huisvesting voor jonge hennen en broederhanen

10.1 Bezettingsdichtheid

10.1.1 Regeling bezettingsdichtheid

[K.O.] De maximale bezettingsdichtheid in de stallen mag op geen enkel moment worden overschreden.

Vanaf de 35e t/m de 49e levensdag geldt:

- max. 30 dieren per m² volledig bruikbare oppervlakte.
In stallen waar de bruikbare oppervlakte uit meerdere niveaus bestaat, bedraagt de bezetting max. 60 dieren per m² bruikbare stalvloeroppervlakte.

Vanaf de 50e levensdag geldt:

- max. 18 dieren per m² volledig bruikbare oppervlakte.
In stallen waar de bruikbare oppervlakte uit meerdere niveaus bestaat, bedraagt de bezetting max. 36 dieren per m² bruikbare stalvloeroppervlakte.

Opmerking: dag van uitkomen uit het ei = 1e levensdag

10.2 Bruikbare oppervlakte

Oppervlakten met een breedte van minimaal 30 cm, een vrije hoogte van minimaal 40 cm en een helling van maximaal 14 %. Inbegrepen zijn de oppervlakten onder de voer- en drinkvoorzieningen, zit- en aanvliegstocken en voorzieningen om het doorgroeien van nagels tegen te gaan, waar de jonge hennen en broederhanen overheen of onderdoor kunnen lopen.

10.2.1 In stallen die bestaan uit meerdere niveaus, worden maximaal 4 niveaus boven elkaar meegeteld, waarbij de stalvloer het eerste niveau is.

10.2.2 Alleen niveaus die zo zijn gevormd dat uitwerpselen maximaal een niveau lager terechtkomen, worden tot de bruikbare oppervlakte gerekend. Andere niveaus worden alleen tot de bruikbare oppervlakte gerekend, als de uitwerpselen worden opgevangen.

10.2.3 Oppervlakten die inherent zijn aan de stalinrichting* mogen – ook als eronder geen mestband ligt – bij de bruikbare oppervlakte worden geteld. Voorwaarde hiervoor is dat ze gedurende de hele lichtperiode ter beschikking staan, minimaal 30 cm breed zijn, een vrije hoogte van minimaal 40 cm hebben en de dieren een stevige grip bieden.

** zie bijlage 1.3 Verklaring begrippen*

10.3 Scharrelruimte

Onder scharrelruimte wordt het gedeelte van de stal verstaan dat beschikt over een vlakke verharde vloer die over de gehele oppervlakte bedekt is met afleidingsmateriaal waarin de dieren vrij kunnen rondscharrelen en stofbaden.

10.3.1 De scharrelruimte beslaat minimaal 25 % van de bruikbare stalvloeroppervlakte en bevindt zich alleen op het onderste niveau.

10.3.2 De dieren krijgen zo vroeg mogelijk, maar uiterlijk vanaf de 35e levensdag, toegang tot de scharrelruimte.

10.3.3 Deze is volledig bedekt met geschikt strooisel.

C Speciale criteria – biologische opfok

11 Speciale eisen aan voorzieningen en huisvesting voor jonge hennen en broederhanen

11.1 Herkomst van de dieren

11.1.1 Biologische kuikens moeten afkomstig zijn van biologische dieren of biologische broedbedrijven.

Opmerking: Als er te weinig biologische broedeieren/kuikens beschikbaar zijn, mogen kuikens van ouders uit gangbare opfok worden gebruikt. Van toepassing is de in Duitsland geldende uitzonderingsregel; er is een door de bevoegde autoriteiten verstrekte ontheffingsvergunning voorhanden.

11.2 Bezettingsdichtheid

11.2.1 **[K.O.]** De maximale bezettingsdichtheid in de stallen mag op geen enkel moment worden overschreden.

Vanaf de 50e levensdag geldt:

- 15 dieren per m² volledig bruikbare oppervlakte.

In stallen waar de bruikbare oppervlakte uit meerdere niveaus bestaat, bedraagt de bezetting max. 30 dieren per m² bruikbare stalvloeroppervlakte.

Opmerking: dag van uitkomen uit het ei = 1e levensdag

11.3 Bruikbare oppervlakte

Oppervlakten met een breedte van minimaal 30 cm, een vrije hoogte van minimaal 40 cm en een helling van maximaal 14 %. Inbegrepen zijn de oppervlakten onder de voer- en drinkvoorzieningen, zit- en aanliegstocken en voorzieningen om het doorgroeien van nagels tegen te gaan, waar de jonge hennen en broederhanen overheen of onderdoor kunnen lopen.

11.3.1 In stallen die bestaan uit meerdere niveaus, worden maximaal **3 niveaus** boven elkaar meegeteld, waarbij de stalvloer het eerste niveau is.

Informatie: Als er 4 niveaus boven elkaar aanwezig zijn, is verwijdering van het 4e niveau niet vereist.

11.3.2 Alleen de niveaus die zodanig zijn geconstrueerd dat er geen uitwerpselen op de dieren eronder terecht kunnen komen en die voorzien zijn van een efficiënt ontmestingsstelsel, worden als bruikbare oppervlakte meegerekend.

11.4 Groepsgrootte/ruimtelijke scheiding van koppels

11.4.1 Alle stallen, incl. koude scharrelruimte (wintergarten), zijn voorzien van afscheidingsschotten. Deze garanderen dat de maximaal toegestane groepsgrootte van 10.000 dieren niet wordt overschreden.

11.4.2 Deze schotten zijn zodanig geconstrueerd en aangebracht dat koppels gescheiden blijven. Eventueel aanwezige deuren in de omheiningen blijven gesloten.

11.4.3 Bij aanwezigheid van een koude scharrelruimte of extra overdekt buitengedeelte is ruimtelijke scheiding van koppels analoog aan de binnenstal verplicht.

11.5 Scharrelruimte

Onder scharrelruimte wordt het gedeelte van de stal verstaan dat beschikt over een vlakke verharde vloer die over de gehele oppervlakte bedekt is met afleidingsmateriaal waarin de jonge hennen vrij kunnen rondscharrelen en stofbaden.

- 11.5.1 De scharrelruimte beslaat minimaal 1/3 van de bruikbare stalvloeroppervlakte en bevindt zich alleen op het onderste niveau.
- 11.5.2 Uiterlijk vanaf de 22e levensdag wordt de scharrelruimte geopend en uiterlijk vanaf de 28e levensdag krijgen alle dieren toegang tot de scharrelruimte.
- 11.5.3 Deze is bedekt met geschikt strooisel.

12 Extra overdekt buitengedeelte

Een extra overdekt buitengedeelte is in de biologische opfok niet verplicht. Wanneer wel een extra overdekt buitengedeelte voorhanden is, kan dit alleen worden gerekend tot de bruikbare oppervlakte als volledig wordt voldaan aan de eisen van hoofdstuk 12.1.

12.1 Eisen aan het extra overdekt buitengedeelte

- 12.1.1 Het bedrijf beschikt over een extra overdekt buitengedeelte van ten minste 1 m² voor 60 dieren.
- 12.1.2 Het extra overdekt buitengedeelte voldoet aan de eisen van de Uitvoeringsverordening (EU) 2020/464.
- 12.1.3 Er is gewaarborgd dat het extra overdekt buitengedeelte uiterlijk vanaf de 50e levensdag 24 uur per dag toegankelijk is voor de dieren en dat de kleppen aan de uitloopopeningen van de stal naar het extra overdekt buitengedeelte verwijderd of verzegeld zijn zodat ze altijd open staan.

12.2 Uitloopopeningen naar het extra overdekt buitengedeelte

- 12.2.1 Voor de toegang tot het extra overdekt buitengedeelte hebben de uitloopopeningen een lengte van ten minste 2 m per 100 m² minimumstaloppervlakte. De uitloopopeningen zijn ten minste 35 cm hoog en 40 cm breed, gelijkvloers, gelijkmatig over de gehele buitenwanden verdeeld en niet boven elkaar aangebracht.
- 12.2.2 Hoger gelegen uitloopopeningen zijn voorzien van een loopplank aan elke uitloopopening over de totale breedte van de opening.

13 Criteria vrije uitloop

13.1 Uitloopopeningen naar de vrije uitloop

- 13.1.1 Voor de toegang naar de vrije uitloop hebben de uitloopopeningen een lengte van ten minste 4 m per 100 m² minimumstaloppervlakte. De uitloopopeningen naar de vrije uitloop zijn ten minste 35 cm hoog en 40 cm breed, gelijkvloers, gelijkmatig over de gehele buitenwanden verdeeld en niet boven elkaar aangebracht.
- 13.1.2 Hoger gelegen uitloopopeningen zijn voorzien van een loopplank aan elke uitloopopening over de totale breedte van de opening.
- 13.1.3 De dieren hebben onbelemmerd toegang tot de vrije uitloop.

13.2 Vrije uitloop

- 13.2.1 De vrije uitloop van ten minste 1 m²/dier ligt op maximaal 350 m afstand van de dichtstbijzijnde uitloopopening. Dit kan worden aangetoond aan de hand van een begrijpelijke plattegrond van het terrein.

Opmerking: Dicht verharde oppervlakken zijn geen vrije uitloop.

- 13.2.2 Bij nauwe plekken of hindernissen zijn doorgangen of overgangen aangebracht met een breedte van ten minste 2 m per 100 m² minimumstaloppervlakte.
- 13.2.3 De dieren krijgen zo snel mogelijk toegang tot de uitloop, jonge hennen uiterlijk vanaf de 70e levensdag. Verder is gegarandeerd dat de broederhanen ten minste 1/3 van hun levenstijd toegang hebben tot de uitloop.
- Opmerking: Een latere of kortere toegang tot de uitloop kan alleen worden aanvaard, indien een indicatie van een dierenarts wordt overgelegd.*
- 13.2.4 Verder is gegarandeerd dat de dieren minimaal 8 uur per dag de beschikking hebben over de uitloop.

Teil III: Bijlage

1 Definities

1.1 Verklaring van symbolen

[K.O.] Knock-out-criteria

 Verwijzing naar van toepassing zijnde documenten

 Vereiste of te overleggen documenten*

→ Verwijzing naar andere hoofdstukken

* Vereiste of te overleggen documenten moeten op een passende manier worden bijgehouden. De aangegeven KAT-formulieren kunnen dienen ter oriëntatie en als hulpmiddel. Het gebruik van KAT-formulieren is echter niet verplicht.

1.2 Afkortingen

K.O.	knock-out-criterium
Mjr	major
LW	levensweek
LD	levensdag
n.v.t.	niet van toepassing
ID	identificatienummer

1.3 Verklaring begrippen

Tab. 4: Verklaring begrippen

Begrip	Definitie/verklaring
Ad libitum voeren	Voeren zonder vooraf bepaalde voedertijden en/of rantsoenen. Het voer is altijd beschikbaar.
Opfokbedrijf	Bedrijf waar beroepsmatig jonge hennen en/of broederhanen van hybride legrassen worden gefokt.
Broederhaan	Mannelijke kip van leghenrassen die bestemd is voor de vleesproductie.
Leven	Leven begint op de dag waarop het ei wordt uitgedroed en eindigt op de dag van slachting.
Volledige bruikbare oppervlakte	Som van alle in een stal beschikbare 'bruikbare oppervlakten', inclusief de bijkomende bruikbare oppervlakte en de 'bruikbare stalvloeroppervlakte'.
Voorzieningen	Voorzieningen (b.v. stal, zitstokken, voederbakken), die nodig zijn voor het huisvesten van de dieren.
Koppel	Een groep dieren van dezelfde leeftijd die in dezelfde stal wordt gehouden.
Minimumstaloppervlakte	Bruikbare oppervlakte die ter beschikking wordt gesteld aan een bepaald aantal dieren, zodat de maximale bezettingsdichtheid niet wordt overschreden. (Voorbeeld: de minimumstaloppervlakte voor 3000 biologische leghennen is 500 m ² , omdat er maximaal 6 dieren per m ² gehouden mogen worden.)

Definities	Definitie/verklaring
Nieuwe gebouwen	Alle stallen die worden gebruikt voor het opfokken van jonge hennen en waarvoor de bouwvergunning is aangevraagd na het inkrachtreden van deze Handleiding.
Bruikbare stalvloeroppervlakte	Het gedeelte van de vloeroppervlakte waartoe de dieren altijd vrij toegang hebben, met uitzondering van oppervlakten onder voorzieningen waar de jonge hennen niet onderdoor of overheen kunnen lopen.
Bruikbare oppervlakte	Oppervlakte die de dieren tijdens de hele lichtperiode ter beschikking staat en oppervlakten met een breedte van minimaal 30 cm, een vrije hoogte van minimaal 40 cm en een helling van maximaal 14 %, waar de dieren een stevige grip hebben. Inbegrepen zijn de oppervlakten onder de voer- en drinkvoorzieningen en zit- en aanvliegstocken, waar de jonge hennen overheen of onderdoor kunnen lopen.
Dag van uitkomen uit het ei	Dag van uitkomen uit het ei = 1e levensdag.
Epidemiologische eenheid	Alle dieren van een soort die in een ruimte worden gehouden of gezamenlijk worden verzorgd.
Stal	Deel van een pluimveebedrijf of gebouw waar kuikens/jonge hennen/hanen of koppels worden gehouden.
Stalvloeroppervlakte	De grondoppervlakte van de ruimte waarin de kuikens/jonge hennen/hanen worden gehouden.
Oppervlakten die inherent zijn aan de stalinrichting	Oppervlakten in de stal waar jonge hennen worden gestimuleerd om te bewegen (springen en vliegen) en die niet voorzien zijn van een mestband.
Volière	Huisvestingssysteem waar de ruimte over verschillende niveaus wordt benut met zitstocken, voer- en drinkvoorzieningen.
Bijkomende bruikbare oppervlakte	Alle oppervlakten van volières, inclusief de bruikbare oppervlakten die inherent zijn aan de stalinrichting.

2 Van toepassing zijnde documenten

De documenten kunnen worden gedownload van het besloten gedeelte van de website www.kat.eu.

Tot de van toepassing zijnde documenten (in de actuele versie) behoren:

KAT-documenten

- ✓ KAT-certificeringsprotocol
- ✓ Checklist opfokbedrijven
- ✓ Documenten: formulieren en procedures
- ✓ Handleiding Crisismanagement voor KAT-leden
- ✓ Lijst toegelaten KAT-certificeringsinstellingen